रणम् । ब्राह्मणहस्ते वा ॥२॥ जुहोति · वाशब्दो विकल्पार्थः · अयं चाहवनीयविकारत्वेन विधीयते · ततश्चोत्तरसमिदाधानमन्त्रे विपरिणामः · सा ह्यदृष्टार्थत्वाद्ब्राह्मणस्तेऽपि दीयते पूर्वा तु दृष्टार्थत्वादेव न भवति । देव॰ अत्र गार्हपत्याहवनीयदक्षिणाग्निस्थाने त्रीन्ब्राह्मणानुपवेश्य तद्धस्तेषु दक्षिणेषु परिस्तरणादि पर्युक्षणोपस्थानान्तं सर्वं कार्यम् · इयांस्तु विशेषः · होमात्पूर्वं यत्समिदाधानं तन्न भवति दृष्टार्थत्वात् इन्धनं हि तस्य प्रयोजनम् न च तदनग्निषु सम्भवति (४.१४.१३) समिदसीत्येतत्तु समिदाधानं भवत्येवादृष्टार्थत्वात् तत्र च (४.१४.३०) समिदसि समिद्धो मे ब्राह्मणहस्त दीदिहि समेद्धा ते ब्रा॰स्त दीद्यासमिति विशेषः। अस्मिन्पक्षे यजमानस्य व्रतमाह · वासानपनोदश्च ॥३॥ वसत्यर्थमागतो ब्राह्मणो नापनोद्यः । अजकर्णौ वा दक्षिणे ॥४॥ जुहोति · तस्मिंश्च पक्षे व्रतमाह ·। देव॰ प्रत्यग्नि अजान्स्थापयित्वा तद्दक्षिणाकर्णेषु होमः कार्यः ।

अभोजनं तस्य ॥५॥ आजमांसस्य । कुशस्तम्बे वा ॥६॥ जुहोति · तत्र व्रतम् ·। देव॰ त्रिष्वग्निस्थानेषु कुशस्तम्बान्स्थापयित्वा तेषु । अनासनं तस्मिन् ॥७॥ अप्सु वा ॥८॥ जुहोति । तत्र व्रतम् ·। देव॰ उदकस्य पात्राधारस्याग्निस्थानेषु स्थापनम् । नाद्यो बीभत्सेतेति श्रुतेः ॥९॥ बीभत्सा परिवाद उच्यते · एवं श्रूयते नापः परिचक्षीतेति · अपन्याय्यत्वाच्च श्रुतिग्रहणमत्र क्रियते । देव॰ अपां निन्दां न कुर्यात् · सर्वपक्षेषु (१-९) होमान्ते गार्हपत्यमन्थनं कार्यं । अकृताभ्युदितऽउन्नीया तमितोरासीत ॥१०॥ अकृतऽएव [अग्निहोत्रे] यद्यभ्युदयो भवति । देव॰ उन्नीय होमार्थं चतुर्गृहीतस्योन्नयनं कृत्वा आहवनीयसमीपे आ त॰सीत तावच्छ्वासधारणं कृत्वासीत यावच्छरीरस्यात्यन्तग्लानिर्मरणावस्था भवति तत ऊर्ध्वं श्वासधारणं कर्तुं न शक्यतऽइत्यर्थः । ततो यत्कर्तव्यं तदाह · कृत्वा भूरित्यनुमन्त्रणम् ॥११॥ देव॰ कृत्वा पूर्वाहुतिं भूरिति मन्त्रेण तस्या अ॰णं कार्यम् । वरदानं च ॥१२॥ देव॰ क्षीरहोत्रे · स्वयंहोमे त्वन्यस्मै संनिहिताय । सर्वनाशे हविषां दोषे वा तदुक्तम् ॥१३॥ तदुक्तग्रहणं पक्षान्तरेण सह विकल्पार्थम् । देव॰ सर्वेषां हविषां नाशे अपहारादिना अदर्शने जाते दोषे वा श्लेष्माद्यमेध्योपघाते वा त॰म् तत्प्रायश्चित्तमुक्तम् प्रधान-